e sanctissimo Sermo beati augustini episcopi de assumptione sancte marie
corpore perpetue virginis marie eiusque sacre anime
assumptione quantum dominus donauit loqui incipientes
hoc primum dicimus quia in diuinis scriptis postquam
dominus matrem in cruce discipulo commendauit ut castam
castus tueretur obsequiis nichil reperitur de ea preter
quod lucas commemorat in actibus apostolorum commemo
ratis eisdem nominatim dicens hii omnes erant perse
uerantes unanimiter in oratione cum mulieribus et
maria matre ihesu et fratribus eius. Hoc dicimus quia
que magna sunt tanto cautius tractanda sunt quan
to specialius auctoritatis testimonio non possunt
ad liquidum roborari. Sed quia quedam scripta sacre
indagationum studiis querenda reliquit non sunt
superflua estimanda dum iam indagatione fue
rint patefacta. Secunda est enim ueritatis auctori
tas et dum diligenter discutitur de se gignere quod ipsa est
cognoscitur. Sepe enim discussa ueram questio
nem parit quam manifestis sermonibus abscondit.
Sepe aptis sermonibus insinuat in quibus nichil preter
quod sonuit querendum mutatur ut est quod abraham
genuit ysaac et ysaac genuit iacob et iacob genuit iudam
et fratres eius et cetera talia in quibus sola tenenda
est littera. Quedam autem sic commendat ut pariter lit
teram et mysticum intellectum instruat ut transitum
maris rubri et manna celestis tabernaculo
dei atque archa testamenti ubi futurorum figura
id est baptismi christi et ecclesie ostensa est prero
gatiua. Quedam tantum mystice ut cum dominus
dicitur insufflasse in faciem adam spiraculum uite
qui os ad spirandum non habeat nec manus ad o
perandum cum dicat propheta Manus tue domine
fecerunt me et plasmauerunt me. Sunt etiam quedam
que nimius commemorari ex toto non possint ue

mafeuv

ra tamen ratione creduntur ad que ipsa conue
nientia rei ducit et pia creditur. Nichil enim (*margin:* enim)
de melchisedech sacerdote dei excelsi scripta
loquuntur cum eum precessisse tante laudis meri
to cognoscatur. Nichil de enoch et helye preter quod
rapti sint uite felicitate commendat cunctis
liquido scientibus beate eos uiuere quos dominus
hinc in futurum seruandos uoluit rapere.
Quid ergo dicemus de marie morte quid
de eius assumptione dicendum est unde nichil
scriptura diuina commendat. Querendum
ratione quod consentiat ueritati fiatque ipsa
ueritas auctoritas sine qua nec est nec ua
let auctoritas. Memores enim conditio
nis humane mortem illam subisse tem
poralem dicere non metuimus quam certe eius
filius qui deus et homo est lege sortis hu
mane sustinuit et hoc quia homo de ea
susceptus et passus est uere. Sed si dici
mus mortis eam uinculis teneri et
resolutam in communem putredinem uer
mium ac cinerum librandum est si con
ueniat tante nobilitati tanteque diuine
aule prerogatiue. Scimus enim dictum
primo parenti Puluis es et in pulue
rem ibis. Quod si de morte dicitur ge
neralis est sententia. Si de resolu
tione in puluerem hanc conditionem
christi caro euasit de carne marie sup
ta que corruptionem non sustinuit.
De hoc enim scriptum est per dauid prophetam di
centem. Quoniam non derelinques animam meam
in inferno nec dabis sanctum tuum uidere corruptionem.
De quo autem secundo dictum sit angelus perdidit.

Et qd nascet ex te scm uocabit fili dei. Ve
scm et sanctu scoz. V et illa sca scoz
dicunt. q illa signabant qb; ille figura
bat. q ueracit sanct scoz di. Hui e
qd idem archangls gabel danieli loqr
int cetera. que futa ostend dicens. Et
impleat uisio 7 pphia. et ungat sanct
scoz. Hic n. corruptione n uidit. qui
tcio die cum tumpho de inferis re
diens resrexit. Caro n. ei que d ma
ria supta e. et si mortua e ex infirmi
tate. reuixit ex uirtute dei. Sz hoc ille.
q qndo uolui mori. qndo uoluit res
gere potuit. Excipit g ab ipa genali
sententia. caro de ugine supta ma
ria. Qd si marie n 9grit. congit
tam filio qm genuit. Post hec q ade
dicta sut. de qb; excipit marie fili.
9tinuanda q eue dicta sut. si cuctis
femini sit genalia. et si in aliq ex
cipiat maria. Scptu qppe est. Mu
lieri qq; dix. Multiplicabo erump
nas tuas. et 9cept tuos. in dolore
paries filios. et sub uiri potestate
eris. et ipe dnabit tui. Erumpna
maria sstinuit. cui aiam gladi
passionis x ptransiit. sz concept no
mltiplicau. n sub uiri. id; mariti
potestate deguit. q integerrimis
uiscib; xpm de spu sco suscep. et
uginitati integtate manere. ugo
pmansit. qm sine colluuione. et si

ne uirilis comixtionis detrimento 9cepit. sine
dolore genuit. et sine integtatis uiolatione.
qa pudore uginitatis integrima pmasit.
Hoc n. potuit effice de mat. qa sic elegit
ds nasci de homine. Maria g et si con
municat erupnis eue. n 9municat pa
riendo cu dolore. Promeruit n. hoc sin
gularis ei scitas. et singlaris gra. qa su
sceptione dei singlarit estimata e digna.
N inmerito excipit a qbusda generalib;
uera estimacoe. qm tanta suat gra. et
attollit dignitatis prrogatiua. Qntum n.
xpi potestas possit. mudi ostndit uniusitas.
Qntu gra. marie monstt integtas. Q sic
duisa e a nata. ita duisa e 7 ab usu. Qd
g. In tanta duusitate si dicim mariam
humane sortis morte subisse. n tam uin
culis ei retineri. nuqd impiu erit. Sci
mus n. ihm oia posse. q de se ipso ait.
Data e m ois potestas in celo 7 in tra.
Si g uoluit integra matrm uginitatis ser
uare pudore. n uelit incorrupta a putredi
nis suare fetore. Dicat q cognouit sensu
dni. et q 9siliari eius fuit. Nunqd n p
tinet ad benignitate dni. mat suare ho
norem. q legem solue n uenat sz ad imple.
Lex n. sic honore mats pcepit. ita inhono
ratione dapnau. Q. n. innita pcetis
illa gra sui concept honorauit. piu est
crede singlari saluatoe eam et in morte
speciali gra honorasse. Potuit n. eam a
putdine et puluere aliena face. qui ex ea

nascens uginem potat relinquere. Putredo
naq; et uermis humane e opprobium condi
cionis. A q opprobio cu ihc sit alien natã
marie excipit. qm ihc ex ea scepisse pbat.
Caro. n. ihu caro marie e. et multo speciali
qm ioseph iude ceteroruq; frm ei quib di
cebat. caro eni et fr nr est. Caro. n. xpi
qmuis glã resurrectois fuit magnificata
et potentia sup celos ascensione glificata
eadem tam carnis mansit & manet na
tura q suscepta e de maria. Ipse. n. est
q conceptus et genit atq; a mortuis resus
citat est p glam patris. Sic pfecto ipse tes
tatur p resurrectioem. qndo aplis ap
paruit dicens. Videte man meas et
pedes. qa ego ipse sum. Qd enim e ego
ipse sum. n quia alt non sum quam tuc
eram qndo passus sum. Hoc siqdem cog
nosce potest. q in manib; et pedib; cla
uorum uulnra recognoscunt. Ipse g idem
q ascendit celos. cu carnem quam de car
ne scepit. sup astra transuexit. honorans
omne humana natam. et maxime
matnam. Si g natura est matris filius.
conueniens e ut sit cum filio mat. no qn
tum ptinet ad equam administratione.
s; qntum ptinet ad eande recipcam sub
stantiam. ut homo de homine. caro de
carne. mat a filio. filius a matre. n ad
unitate psone. s; ad unitate corpalis
nature. Si enim unitate face potest

gra. sine pprietate spiritualis nate.
quantomagis ubi grãe unitas et
corpalis e et spitualis unitas. Unitas
namq; grãe est. ut discipulorum in xpo.
de quib; ipse ait. Pat sce serua eos in
nomine tuo qs dedisti m. ut sint unu
sic et nos. Item de omib; iustis. Non
p his rogo tantu. s; et p his q credi
turi sunt p ubum eorum in me. ut oms
unum sint sic tu pat in me. & ego in te.
hoc est ut ipsi sint p gram qd nos su
mus p diuinitatis natam. Hec qppe
grãe unitas q cunctis in xpo credentib;
seruat. si marie n min sapientum
estimatione tollit. qntomagis cum
grãe unitate ipsa spitualis natura unu
efficit matrem et filiu. filium et
matrem. Videndum ergo est. quid de
his quos secum p gram unum esse
uoluit. consequent adiungat. Ait. n. — omnium.
Pat quos dedisti m. uolo ut ubi ego
sum. et illi sint mecu. ut uideant cla
ritatem mea quam dedisti m. O
magna et inestimabilem bonitate
dei. qua habe suos secum in glã uult.
ut sua claritate fruant. qui hic sua
fide deuincti. unu cum eo esse digni
iudicant. Si g secum habe uult. ac
p hoc potest qui omnia potest. qd
estimandu est de mat ubi digna sit
haberi. nisi in psentia filij. Qntu

igit̃ ꝯtueor· q̃ntum intelligo· q̃n
tum credo· ꝛ marie anima clarita
te fruit̃ x̃p̃i· et glorioſis ꝯſpectib; dei·
ſemp̃ uidere ſicien(s)· et ſemp̃ ꝯſpiciens·
ꝛ dum ineſtimabilit̃ paſcitur· excel
lentiori quacũq; ſpecialiq; p̃rogati
ua a filio honorat̃· poſſidens in xp̃o
corp' ſuum qđ genuit· ꝛ carnem illã
q̃m genuit. Et quare ñ ſuum p qđ
genuit· Si ñ obuiauerit necdum
perfecta auctoritas· uere credo et per
qđ genuit· quia tanta ſanctificatio·
dignior eſt celo quam t̃ra· Thronum
dei· thalamũ ſponſi· atq; tab'naclm
xp̃i· dignum eſt ibi eſſe· ubi ẽ ipſe.
Tam p̃cioſum theſaurum· dignius eſt
celos ſeruare q̃m t̃ram· Tantam in
tegritatem merito incorruptibilitas·
ñ putredinis ulla reſolutio ſequit̃.
Illud ſacratiſſimũ corp' de quo xp̃c
carnẽ aſſumpſit· ꝛ diuinã naturã
humane uniuit· ñ amittens quod
erat· aſſumens qđ ñ erat· ut u'bum
caro· hoc eſt dſ homo fieret· Illud
inquam corp' eſcam u'mib; t̃ditũ·
ꝯmuni ſorte putredinis ꝛ futuri de
inde ꝯpulueris· quia ſentire ñ ua
leo· dicere p'timeſco. De quo ſi nichil
aliud ſentirem q̃m de p̃prio· nichil
aliud dicem· niſi q̃madmodum de
p̃prio· qđ abſq; ulla ambiguitate ſol

uendum in morte· poſt mortem ẽ futu
rum putredo· poſt putredinẽ u'mis· poſt
u'mem ut dignum ẽ abiectiſſim' cinis.
Qđ de maria credendum ñ uidet̃ ꝯſenti
bile· quia talem eſtimationẽ p̃culpellit in
compabilis gr̃e mun'. Qđ me dic̃e inuitat
conſideratio u'itũ inuitat· ꝛ quaſi ꝛ illa
q̃dem eſt· q̃m ſuis aliq̃ndo miniſt's ipſa
ueritas dix̃· Qui m̃ miniſt̃ me ſequat̃·
ꝛ ubi ego ſum· illic ꝛ miniſt' meus erit.
Si hec· x· eſt gen'alis ſententia omniũ·
p ea operatione miniſtrãtiũ xp̃o· q̃nto ma
gis q̃q; et ſpeciali' marie· Mariã naq;
operis exhibitione· et fidei rigidiſſima ue
ritate miniſtram xp̃i fuiſſe· omnis q̃
ſanũ ſapit intelligit· Abſq; dubio etenĩ
opere miniſtratrix xp̃i extitit· que hunc
utero geſſit· ꝛ partumq; p̃fuſum aluit
et fouit· ꝛ atq; ut euglſm ait· in p̃ſepe re
clinauit· ꝛ a facie herodis fugiens in egyp
tum abſcond'· ꝛ et omnẽ infantiã ei' pio
matris affectu eſt pſecuta· ita ut uſq; ad
crucem qua filiũ uidit pendentẽ iã ui
rum pfectum· ab eius indubitant' nõ
receſſerit conſectatu· ꝛ non ſolum g'ſſibus
pedũ tanq̃m p amore filij· uerum ꝛ imi
tacione moꝝ tanq̃ p reuerentia dñi.
Maria g' miniſtra x̃p̃i· ſpecialiũ operum
qualitatib; ſic deuotiſſima extitit· ita
abſq; dubio fide religionis ꝛ uere credu
litatis caritate ſecuta x̃· Ñ aut̃ potuit di

uirginitati nisi esse credula. que se nouerat
hunc non uiri semine sed diuino spiramine.
nuntiante archangelo concepisse. semper ui
dens famulantium angelorum adesse frequentiam.
ut concepto et nato. quando uidelicet cum an
gelo facta est multitudo celestis exercitus claman
tium et dicentium gloria in excelsis deo et in terra
pax hominibus bone uoluntatis. et in egyptum fugituro.
atque inde iterum rediturio. Quibus liquido cog
noscere poterat. quia talia obsequia non nisi domino
deberentur. Verum et stelle annuntiatio. et
magorum de longinquis partibus inopinata ad
ductio. maximum illi extitit ueritatis indi
cium. Similiter symeonis atque anne prophetali
dignitate insolitus ceteris huic specialis
occursus? Que omnia procul dubio conseruans.
his cunctis amplius ad fidem roborata pio
corde conferebat. in tantum ut omnino non mu
tabunda. sed certa de filii potestate. tamquam
de dei uirtute deficiente uino in nuptiis dixe
rit. quia uinum non habent. sciens plane hoc
illum potuisse. quod eum mater genuit diuino
miraculo conplesse. Ecce igitur maria fide et
ope christi ministratrix et deuota usque ad mor
tem secutrix. non plus gressu quam imitationis
ut credendum est effectu. si ibi non fuerit ubi christus
suos ministros uult esse. ubi ergo erit.
Et si ibi. numquid equali gratia. Et si equali
gratia. ubi equa dei censura. que unicuique
reddit secundum merita sua. Si merito ui
uens maria pre omnibus donata est gratia.
cur mortua erit minuenda. Absit.
quia si omnium sanctorum mors preciosa. marie

sane est preciosissima. quam tanta comi
tata est gratia ut mater dei dicatur et sit.
Considerans his uniuersis. uera ratione con
tendere censeo. mariam in christo et apud
christum esse. In christo. quia in christo uiuimus mo
uemur et sumus. Apud christum. gloriose ad eterni
tatis gaudia assumptam. Benignitas
christi honoratius eam suscepit ceteris. quam
hic gratia honorauit pre ceteris. atque ad
communem utilitatem non est adducta post
mortem. putredinis uidelicet uermis et
pulueris. que suum et omnium genuit
saluatorem. In cuius si potestate sanctorum de
capite capillum non perire. est et illam
anima et corpore integram posse serua
re. De cuius potestate si nullus dubitat
ecclesiasticorum. quomodo non possit matrem sine
corruptione in perpetuum seruare. cur
dubitandum est uoluisse. quod attinet
ad tantam benignitatis gratiam. Si
elegit diuina uoluntas sola gratia inter
crepitantium ignium flammas non solum
corpora puerorum illesa. uerum etiam ipsa
uestimenta manere inusta. cur abnu
et in matre propria. quod elegit in ueste
aliena. Ionam in uentre ceti preter
naturalem usum uoluit seruare
incorruptum. sola misericordia mariam in
corruptam preter naturam non
seruabit gratia. Seruatus est daniel
oblatus intemperantissime fami
leonum. non seruanda est maria.
tantis donata meritis dignitatum.

hec cuncta que diximus qua natura siuata
non cognoscimus in marie integritate plus
potuisse gratiam quam naturam non du
bitamus. Diuinitatis enim sunt opera
que dicimus et ideo possibilia quia om
nipotencia aput xpistum dei uirtute
et dei sapientiam cuius sunt omnia que
patris. omnia posse que sunt et uelle.
uelle autem omnia que sunt iusta et
digna. ac per hoc dignum letari ma
riam leticia inenarrabili. anima
et corpore in filio xpisto. cum filio xpisto.
per filium xpistum. nec illam sequi de
bere corruptionis erumpnam. quam
nulla secuta est tantum filium pari
endo. integritatis corruptio. ut sit
semper incorrupta quam tanta per
fudit gratia. sit integritas uiuens que
omnium integram et perfectam ge
nuit uitam. sit cum illo quem suo gessit
in utero. sit aput illum illa que genuit.
fouit et aluit illum. maria dei genitrix.
dei nutrix. dei ministratrix et dei secutrix.
de qua aliter sentire ut iam dixi non debeo.
aliter dicere non presumo. Suscipiat hec
sensum uestra fraterna caritas. Secundum quod
spiritus inspirauit x. o. tensa sunt ex parte
que taliter ornata sunt licet. Si quis autem
refragari huius elegerit. cum dicere non
uult xpistum hec non posse. proferat quare
non conueniat uelle. ac per hoc non posse.
Et si ueraciter consilium dei de his se nosse

manifestauit. incipiam ei credere de quibus aliter ...
presumpsi sentire. mirabor quod illum altitudi
nem diuini consilii inuestigasse. quam me cum
apostolo diuina reuerentia uideor ammirari
debere dicente. O altitudo diuiciarum sapientie et
scientie dei. quam incomprehensibilia sunt iudi
cia eius et inuestigabiles uie eius. Et quia
secundum eundem apostolum ex parte cog
noscimus et ex parte prophetamus dixi de his. et
si non quantum. quemadmodum tamen me dicere
debuisse credidi. Si ergo uera sunt que
scripsi. tibi xpiste gratias ago. quia de sancta
uirgine matre tua nisi quod pium et dignum
uisum est sentire non potui. Si ergo dixi ut de
bui. approba xpiste obsecro tu et tui. Sin
autem ut non debui. ignosce tu et tui.

Cont̄ Vrmem. In nomine domini amen. Hec be
nedictio ter dicatur. Agyos Otheos yschiros.
athanathos. eleyson ymas. Ihesus autem transiens
per medium illorum ibat. Sana me domine et sanabor.
salvum me fac et saluus ero quoniam laus
mea tu es. Ego papio te vrmis qui in carne
isti[us] hominis es N. per Ihesum nazarenum qui
in bethleem natus est. in jordane baptizatus est.
in ierusalem crucifixus est. in monte olyueti ascen
dit in celum. ut carnem isti[us] hominis N. non man
duces. neque sanguinem bibas. in nomine patris
et filii et spiritus sancti. Pater noster.